

מסכת מנחות

מלא ילא, ולא פליגי ידידיה אדידיה. דס"ל דתקיעת שופר כיון דחזיקן דרבי זירא אמר לשמעיי איכוין ותקע לי נקטינן דלריך כונה, אבל בכפאווה ואכל מזה כיון דלא חזיקן בגמרא מאן דפליג עליה צהדיא לא דחיקן ליה. דאף על גב דבתקיעת שופר לא ילא, הכא ילא שכן נהנה, כדאמרין צעלמא המתעסק בחלצים ועריות חייב שכן נהנה. ובגמרא נמי עבדינן לריכותא ממזה לשופר, הלכך אף על גב דשופר מדחייא דקי"ל לריך כונה, בכפאווה ואכל מזה נקטינן דיאלא, עכ"ל הר"ן ז"ל. [הרי דסבירא ליה להרמב"ם כשיטת הפוסקים דמזוה לריכות כוונה] ומבואר בסוגיא דר"ה הג"ל ובעירובין ז"ל. דאי מזוה לריכות כונה כש"כ דלעצור על כל תוסף צעי כונה, אלא דאי מזוה א"ל

כונה מסיק הגמ' שם דלעצור צמנו לא צעי כונה, אולם שלא צמנו צעי כונה גם למ"ד א"ל כונה, דשלא צכונה לא חשיב עושה מזוה, כיון דזמן מזוה ליכא, וכונה נמי ליכא חשיב מעשה רשות צעלמא, ולא הוה מוסף על המזוה, ולא עבר צכאהי גונא על כל תוסף, ומשום הכי אי מזוה לריכות כונה כיון דלא חשיב מזוה בלא כונה, גם צמנו צעי כונה לעצור על כל תעשה, דאי לאו הכי חשיב מעשה רשות צעלמא ואינו מוסף על המזוה, וזהו המתבאר מהסוגיות הג"ל, דהא צהא תליא.

ועיין "מגן אברהם" סימן תרכ"א ס"ק כ"ז שכתב צהקשר לדברי הטור "אם נטלו לשם מזוה", גבי אם מוסף מין אחד על ארבעת המינים, ע"ש דלדידן דמזוה לריכות כונה, לעולם אינו עובר על כל תוסף עד שיכוין דוקא, ע"ש, ומבואר כמו שכתבנו.

ולפי זה נמצא דעיקר איסור כל תוסף אינו מונח צע"ס מעשה המזוה, רק באופן עשייתה. ואם מוסף צחג מין אחד על ארבעת המינים. ואינו מכין לשם מזוה, אינו עובר על כל תוסף כלל, וחשיב כמו שנטל מינים אחרים, למ"ד מזוה לריכות כונה ואיסור כל תוסף הוא רק היכא דמכין צעשייתה לשם מזוה.

אלא דלמאן דאמר מזוה אין לריכות כונה כיון דע"ס המזוה הוא צמעשה ולא צכונה, גם על כל תוסף עובר על המעשה בלא כונה, ואפילו הכי שלא צמנו מודה דצעי כונה לענין כל תוסף, דצמנו זמן חיוב המזוה משוה ליה למעשה המזוה אף בלא כונה, אבל שלא צמנו, כיון דזמן מזוה ליכא לריך על כל פנים כונה לשם מזוה לשוויי מזוה, אבל למאן דאמר מזוה לריכות כונה, לעולם בין צמנו בין שלא צמנו לריך כונה לעצור אבל ע"ס המעשה אין צו איסור כלל.

והשתא כיון דאיסור דכל תוסף הוא רק על הכונה ולא על המעשה מצינו לומר דצכאהי גונא לאו שאין

איתא צמנחות ל"ו: דתניא ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה, ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וי"ט דברי ר' יוסי הגלילי, ר"ע אומר לא נאמר חוקה זו אלא לפסח בלבד וכו', וסבר ר"ע לילה זמן תפילין, ושבתות וי"ט נפקא ל"י לר"ע מוה"י לאות על ידך ולטוטפת צין עיניך מי שצריכין אות ילאו שבתות וי"ט שכן גופן אות, אמר ר' אלעזר כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר צעשה ור' יוחנן אמר עובר בלאו דכל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה, דר"א סבר השמר דלאו לאו והשמר דעשה עשה, ור"י סבר השמר דעשה נמי לאו, ואמר ר"א ואם לשמרן מותר עכ"ל הגמרא ¹²³⁴⁵⁶⁷מנחות הג"ל.

הרמב"ם פסק צפ"ד מהל' תפילין הי"א כר"י דעובר בלאו, והק' צס' שאגת אר"י ס"י מ"ג דאמאי לא מנה הרמב"ם לאו זה דושמרת צין הלאוין שלוקין עליהם שמנאם צפרק י"ט מה' סנהדרין, הא הוי לאו שיש צו מעשה, ומאי שנא לאו זה מלאו דהשמר צנגע הנרעת שפסק הרמב"ם שלוקה אם קצץ הצהרת, ומנה לאו זה צפיי"ט מהלכות סנהדרין הג"ל צין הלאוין שלוקין עליהם. ועיין תוספות עירובין ל"ו ע"א ד"ה "השמר", דמוכח מדצריהם שם להדיא שלוקין לר' יוחנן אם מניח תפילין צלילה.

ונקד"ם עוד קושי' כמו זו, הפמ"ג צפתיחה כוללת ח"א אות ל"ז הקשה, למה לא מנה הרמב"ם צפיי"ט מה' סנהדרין דלוקין על לאו דכל תוסף, ולא שצכללות לא הוי, דכל פרט מבואר צמקומו וצרי"ה כ"ח: אמר אצ"י אלא מעתה ע"שן צשמיני צסוכה ילקה, ודוחק לומר מכת מרדות דרבנן עכ"ל הפמ"ג ע"ש. ועיין צפמ"ג א"ח סימן י' צמ"א סק"צ שכתב להיפך ע"ש והחינוך צמזוה תנ"ד כתב דלוקה על כל תוסף, וא"כ לריך להצין דעת הרמב"ם צזה.

ונראה לומר צדעת הרמב"ם כך, דהנה ידוע מחלוקת הפוסקים אי מזוה לריכות כונה או לא, דהתוס' ס"ל דמזוה אין לריכות כונה, וצה"ג והרא"ש ס"ל דמזוה לריכות כונה וכו' זירא שם, דאמר לשמעיה איכוין ותקע לי, עיין שולחן ערוך א"ח ס' פ'. סעיף ד' דהכריע להלכה דמזוה לריכות כונה. ודעת הרמב"ם צזה כתב הר"ן צסוף פ"ג דר"ה דהרמב"ם סובר דמזוה לריכות כונה, דפסק כר' זירא דלריך לכין שומע ומשמיע לענין תקיעת שופר עי"ש צרי"ן.

וזוה לשון הר"ן בסוף פרק ג' דראש השנה וכן פסק הרמב"ם ז"ל צפרק צ' מהלכות שופר דלריך שיכוין משמיע להוציא ושומע ללאת, הא לאו הכי לא ילא דמזוה לריכות כונה.

אלא דצפרק ו' מהלכות חמץ ומזה כתב, דכפאווה ואכל